

MEMORANDUM DE FINANȚARE

Comisia Europeană, denumită în continuare “COMISIA”, acționând pentru și în numele Comunității Europene, denumită în continuare “**COMUNITATEA**”

pe de o parte, și

Guvernul **României**, denumit în continuare “**BENEFICIARUL**”

pe de altă parte,

AU CONVENIT URMĂTOARELE:

Măsura la care se face referire la Articolul 1 de mai jos va fi executată și finanțată din resursele bugetare ale COMUNITĂȚII, conform prevederilor cuprinse în prezentul Memorandum. Cadrul tehnic, juridic și administrativ în care va fi pusă în aplicare măsura la care se face referire în Articolul 1 de mai jos este stabilit de Condițiile Generale anexate la Acordul cadru încheiat la **12 martie 1991** între COMISIE și BENEFICIAR și completat cu prevederile prezentului Memorandum și Dispozițiile speciale anexate la acesta.

ARTICOLUL 1 - NATURA ȘI OBIECTUL

Ca parte a programului său de asistență, COMUNITATEA va contribui, prin fonduri nerambursabile, la finanțarea următoarei MĂSURI:

Număr program: 2002/000/632.08

Titlu: Program orizontal pentru sprijinul Comunității în domeniul securității nucleare pentru 2002 pentru România

Durata: până la 30/11/2004

ARTICOLUL 2 - ANGAJAMENTUL COMUNITĂȚII

Contribuția financiară din partea COMUNITĂȚII este fixată la nivelul maxim de **0,5 milioane euro**, denumită în continuare “**FINANȚAREA NERAMBURSABILA - GRANT CE**”.

ARTICOLUL 3 - DURATA ȘI DATA DE EXPIRARE

Pentru prezenta MĂSURĂ, GRANTUL CE este disponibil pentru contractare până la 30/11/2004, făcând obiectul reglementărilor prezentului Memorandum. Toate contractele trebuie semnate până la această dată. Orice fonduri rămase din FINANȚAREA NERAMBURSABILĂ care nu au fost contractate până la această dată vor fi anulate. Termenul limită pentru efectuarea plăților din GRANTUL CE este 30/11/2005. Toate plățile trebuie să fie efectuate până la expirarea termenului limită pentru efectuarea plăților. COMISIA poate, totuși, în cazuri excepționale, să fie de acord cu o prelungire

corespunzătoare a perioadei de contractare sau a perioadei de efectuare a plăților, dacă aceasta este cerută în timp util și justificată în mod adecvat de către BENEFICIAR. Prezentul Memorandum va expira la data la care expiră perioada de efectuare a plăților din GRANTUL CE. Toate fondurile care nu au fost utilizate vor fi returnate Comisiei.

ARTICOLUL 4 - ADRESE

Correspondența privitoare la executarea MĂSURII, având menționate numărul și titlul MĂSURII, va fi adresată la:

pentru COMUNITATE:

Dl. Jonathan Scheele
Delegația CE în București
Bd. Primăverii nr. 48
71297 București
România

pentru BENEFICIAR:

Doamna Hildegard Puwak
Ministrul integrării europene
Coordonator național al asistenței
Str. Apolodor nr. 17
București
România

ARTICOLUL 5 - NUMĂRUL DE EXEMPLARE

Prezentul Memorandum este redactat în două exemplare în limba engleză.

ARTICOLUL 6 - INTRAREA ÎN VIGOARE

Prezentul Memorandum va intra în vigoare la data la care a fost semnat de către ambele părți. Nici o cheltuială care se face înaintea acestei date nu este eligibilă pentru GRANTUL CE.

Anexele reprezintă parte integrantă a prezentului Memorandum.

Semnat la București
Data: 23 ianuarie 2003

pentru BENEFICIAR

dna. Hildegard Puwak
Ministrul integrării europene
Coordonator național al asistenței

Semnat la București
Data: 23 ianuarie 2003

pentru COMUNITATE

dl. Jonathan Scheele
Șeful Delegației Comisiei Europene
în România

Anexe:

1. Acord cadru (Anexele A și B)
2. Dispoziții speciale (Anexa C)
3. Informare/Publicitate (Anexa D)

ACORD CADRU

Comisia Comunităților Europene, denumită în cele ce urmează "COMISIA", acționând pentru și în numele Comunității Economice Europene, denumită în cele ce urmează "COMUNITATEA"

pe de o parte, și

România

de cealaltă parte

și împreună denumite "PĂRȚI CONTRACTANTE",

având în vedere faptul că România este eligibilă de a beneficia de Programul de asistență PHARE din partea Comunității, prevăzut în Regulamentul Nr. 3906/89 din 18 decembrie 1989 al Consiliului Comunității Europene, modificat prin Regulamentul Nr.2698/90 din 17 septembrie 1990,

având în vedere faptul că este convenabilă menționarea în cele de mai jos a cadrului tehnic, legal și administrativ pentru executarea MĂSURILOR finanțate în România în cadrul programului de asistență al Comunității,

AU CONVENIT DUPĂ CUM URMEAZĂ:

ARTICOLUL 1

Pentru a promova cooperarea dintre Părțile Contractante în scopul sprijinirii procesului reformei economice și sociale din România, Părțile Contractante sunt de acord să implementeze MĂSURI în domeniul cooperării financiare, tehnice și al altor forme de cooperare, așa cum s-a specificat în Regulamentul de mai sus, care vor fi finanțate și implementate în cadrul tehnic, legal și administrativ stabilit în acest Acord. Detaliile specifice ale fiecărei MĂSURI (sau set de MĂSURI) vor fi introduse într-un memorandum ce va fi convenit între Părțile Contractante (denumit în continuare "memorandum de finanțare"), pentru care este oferit un model în anexa 2(C).

România ia toate MĂSURILE necesare pentru a asigura executarea corespunzătoare a tuturor MĂSURILOR.

ARTICOLUL 2

Fiecare MĂSURĂ finanțată în cadrul acestui Acord va fi implementată în conformitate cu Condițiile generale din Anexa A, care vor fi considerate ca fiind incluse în fiecare memorandum de finanțare.

Memorandumul de finanțare poate schimba sau suplimenta Condițiile generale, după cum va fi necesar pentru implementarea MĂSURII în discuție.

ARTICOLUL 3

Pentru problemele legate de MĂSURILE finanțate în cadrul acestui Acord, COMISIA va fi reprezentată de Delegația sa, imediat ce aceasta este înființată în București, care se va

asigura, din partea COMISIEI că MĂSURA este executată în conformitate cu practicile financiare și tehnice legale.

ARTICOLUL 4

Când Părțile Contractante convin astfel, COMISIA poate delega responsabilitatea sa integrală sau parțială privind implementarea unei MĂSURI către o terță parte, stat sau agenție.

În acest caz termenii și condițiile unei asemenea delegări vor fi menționați în acordul ce urmează să fie încheiat între COMISIE și terță parte, stat sau agenție, cu acordul Guvernului României.

ARTICOLUL 5

Orice dispută legată de acest Acord ce nu poate fi rezolvată prin consultare, va fi soluționată în conformitate cu procedura de arbitraj menționată în Anexa B.

ARTICOLUL 6

Acest Acord este întocmit în dublu exemplar, în limba engleză.

ARTICOLUL 7

Acest Acord va intra în vigoare la data la care Părțile Contractante se vor informa reciproc despre aprobarea sa în conformitate cu legislația sau procedura internă a fiecărei Părți. Acordul va continua să fie în vigoare pentru o perioadă nedefinită, dacă nu își încetează valabilitatea prin notificarea scrisă a uneia dintre Părțile Contractante către cealaltă.

La încheierea duratei de valabilitate a acestui Acord orice MĂSURĂ aflată încă în curs de execuție va fi dusă la îndeplinire conform termenilor memorandumului de finanțare aferent și Condițiilor generale stabilite prin prezentul Acord.

ARTICOLUL 8

Prevederile acestui Acord se vor aplica și cooperării tehnice și a altor cooperări convenite între Părțile Contractante care prin natura lor nu sunt cuprinse într-un memorandum specific finanțat în baza programului de asistență PHARE, la cererea Guvernului României.

Anexele vor fi considerate ca parte integrantă a acestui Acord.

Întocmit la București
în ziua de 12 martie 1991

Eugen Dijmărescu
Ministru de stat
ROMÂNIA

Întocmit la București
în ziua de 12 martie 1991

Frans Andriessen
Vicepreședinte al Comisiei Europene
COMUNITATEA

ANEXA A

CONDIȚII GENERALE PRIVIND MEMORANDUMURILE DE FINANȚARE

În aceste Condiții generale termenul de "BENEFICIAR" va fi înțeles ca referitor la Guvernul României.

TITLUL I - FINANȚAREA PROIECTELOR

ARTICOLUL 1 - OBLIGAȚIA COMUNITĂȚII

Angajamentul Comunității, numit în cele ce urmează "Finanțarea gratuită a CEE", a cărei valoare este menționată în memorandumul de finanțare, va determina limita în cadrul căreia se va desfășura angajarea și execuția plăților prin contracte și devize aprobate corespunzător.

Orice cheltuieli ce depășesc Finanțarea gratuită a CEE, vor fi suportate de BENEFICIAR.

ARTICOLUL 2 - DISPONIBILITATEA ASISTENȚEI NERAMBURSABILE A CEE

Acolo unde execuția unei MĂSURI depinde de angajamentele financiare asupra resurselor proprii ale BENEFICIARILOR sau asupra altor surse de fonduri, Finanțarea gratuită a CEE va deveni disponibilă în momentul în care devin disponibile și sumele angajate de BENEFICIAR și/sau celelalte surse de fonduri, conform celor prevăzute în memorandumul de finanțare.

ARTICOLUL 3 - CHELTUIREA

Contractele sunt eligibile pentru plăți în baza acestui memorandum de finanțare numai dacă sunt încheiate înainte de data de expirare a Memorandumului de Finanțare. Plățile în cadrul unor asemenea contracte pot avea loc în timpul unei perioade de maximum 12 luni de la data de expirare a Memorandumului de Finanțare. Orice prelungire excepțională a acestei perioade trebuie să fie aprobată de Comisie.

În cadrul limitei stabilite pentru Finanțarea gratuită a CEE, cererile pentru fonduri sub forma unui program de lucru vor fi prezentate Delegației Comisiei de către BENEFICIAR, conform agendei stabilite în memorandumul de finanțare. Documentele justificative referitoare la plățile făcute pentru realizarea unei anumite MĂSURI vor fi puse la dispoziție în sprijinul cererii de fonduri, atunci când Comisia o solicită.

Oricum, în cadrul anumitor contracte din cadrul MĂSURII poate fi prevăzută plata direct de către COMISIE către contractanți. Fiecare contract va indica proporția și momentul efectuării plății, împreună cu documentele justificative necesare.

Pentru partea de program implementată de BENEFICIAR, Autoritatea de Implementare va înainta un Program de Lucru cu cel puțin 9 luni înainte de data de expirare a Memorandumului de Finanțare, pentru aprobarea de către Comisie a contractelor ce mai trebuie încheiate pentru implementarea programului. Programul de Lucru trebuie să cuprindă propuneri pentru utilizarea dobânzilor nete provenite din conturile deschise în cursul implementării programului, cu condiția ca întreaga Finanțare gratuită a CEE să fi fost angajată anterior.

În ceea ce privește MĂSURILE executate pe baza unor devize estimative, în condițiile în care memorandumul de finanțare nu poate prevedea altfel, o primă tranșă de plată care nu va

depăși 20% din totalul devizului aprobat de COMISIE, poate fi efectuată în favoarea BENEFICIARULUI, în aceleași condiții menționate la paragraful 2 de mai sus.

TITLUL II - ACHIZITIONAREA

ARTICOLUL 4 - GENERALITĂȚI

Procedura de urmat pentru încheierea contractelor de lucrări, livrări și de cooperare tehnică va fi menționată în memorandumul de finanțare, urmând principiile de mai jos.

ARTICOLUL 5 - CONDIȚII DE PARTICIPARE

1. Cu excepția prevederilor articolului 6, COMISIA și BENEFICIARUL vor lua MĂSURILE necesare pentru a asigura egalitatea condițiilor de participare la astfel de contracte, în special prin publicarea, în timp util, a invitațiilor la licitație. Anunțurile urmează să fie făcute pentru Comunitate cel puțin în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene și pentru statele beneficiare în jurnalul oficial corespunzător.
2. Condițiile generale ale contractelor trebuie să fie întocmite în conformitate cu modelele din uzanța internațională, cum ar fi reglementările generale și condițiile pentru contractele de livrări finanțate din fondurile PHARE.

ARTICOLUL 6 - DEROGAREA DE LA PROCEDURILE STANDARD

Acolo unde este recunoscută urgența situației sau unde aceasta este justificată pe baza naturii, importanței reduse sau a unor caracteristici particulare ale anumitor MĂSURI (de exemplu: operații de finanțare în două stagii, operații multifazate, specificații tehnice particulare etc.) și ale contractelor respective, BENEFICIARUL poate, de acord cu COMISIA, să autorizeze în mod excepțional:

- acordarea contractelor în urma unor invitații restrânse la licitație;
- încheierea contractelor prin acord direct;
- realizarea contractelor prin departamente de lucrări publice.

O astfel de derogare trebuie să fie menționată în memorandumul de finanțare.

ARTICOLUL 7 - ACORDAREA CONTRACTELOR DE LUCRĂRI ȘI LIVRĂRI

COMISIA și BENEFICIARUL se vor asigura că pentru fiecare operație oferta selectată este cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, în special din punct de vedere al calificărilor și garanțiilor oferite de licitatori, al costului și al calității serviciilor, al naturii și al condițiilor de execuție a lucrărilor sau a livrărilor, al costului lor de utilizare și valori tehnice.

Rezultatele invitațiilor la licitație vor trebui publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene cât de repede posibil.

ARTICOLUL 8 - CONTRACTELE DE COOPERARE TEHNICĂ

1. Contractele de Cooperare Tehnică, care pot lua forma contractelor pentru studii, supravegherea lucrărilor sau de asistență tehnică, vor fi încheiate după negocierea directă cu consultantul sau, dacă se justifică din punct de vedere tehnic, economic sau financiar, ca urmare a invitației la licitație.

2. Contractele vor trebui să fie întocmite, negociate și încheiate fie de BENEFICIAR, fie de COMISIE, atunci când astfel se prevede în memorandumul de finanțare.
3. În situația în care contractele urmează să fie întocmite, negociate și încheiate de BENEFICIAR, COMISIA va propune o listă scurtă cu unul sau mai mulți candidați, pe baza criteriilor de garantare a calificărilor, experienței și independenței lor și ținând seama de disponibilitatea acestora pentru proiectul în chestiune.
4. În cazul unei proceduri directe de negociere, când COMISIA a propus mai mulți candidați, BENEFICIARUL este liber să aleagă candidatul cu care intenționează să încheie contractul, dintre cei propuși.
5. Când există recurs la o procedură de licitare, contractul va fi acordat candidatului care a înaintat oferta confirmată de BENEFICIAR și de COMISIE, ca fiind cea mai avantajoasă din punct de vedere economic.

TITLUL III - ACORDAREA DE FACILITĂȚI

ARTICOLUL 9 - PRIVILEGII GENERALE

Personalului care participă la MĂSURILE finanțate de Comunitate, precum și membrilor familiilor lui, li se pot acorda avantaje, privilegii și scutiri nu mai puțin favorabile decât cele acordate în mod obișnuit altor străini angajați în statul BENEFICIARULUI, în cadrul oricăror alte acorduri bilaterale sau multinaționale sau aranjamente pentru programe de asistență economică și de cooperare tehnică.

ARTICOLUL 10 - FACILITĂȚI DE STABILIRE, INSTALARE, INTRARE ȘI REZIDENȚĂ

În cazul contractelor de lucrări de livrări sau de servicii, persoanele fizice sau juridice eligibile pentru participarea la procedurile de licitație vor avea drept de instalare temporară și de rezidență în cazurile în care importanța contractului justifică aceasta. Acest drept va fi obținut numai după emiterea invitației de participare la licitație și va servi personalului necesar efectuării studiilor preparatorii pentru redactarea ofertelor, și va expira la o lună după desemnarea contractantului.

BENEFICIARUL va permite personalului ce ia parte la contractele de lucrări, livrări sau de servicii finanțate de Comunitate și membrilor familiei lui apropiate să intre în statul BENEFICIARULUI, să se stabilească în stat, să lucreze acolo și să părăsească statul respectiv, așa cum o justifică natura contractului.

ARTICOLUL 11 - IMPORTUL ȘI RE-EXPORTUL DE ECHIPAMENT

BENEFICIARUL va acorda permisele necesare pentru importul de echipament profesional cerut pentru executarea MĂSURII, în conformitate cu legile, regulile și reglementările în vigoare ale BENEFICIARULUI.

BENEFICIARUL va acorda în plus persoanelor fizice și juridice care au executat contracte de lucrări, livrări sau servicii permisele necesare pentru re-exportul echipamentului menționat.

ARTICOLUL 12 - CONTROLUL IMPORTURILOR ȘI SCHIMBURILOR VALUTARE

Pentru executarea MĂSURILOR, BENEFICIARUL se obligă să acorde autorizații de import, precum și autorizații pentru achiziționarea valutei necesare și să aplice reglementările naționale privind controlul asupra schimburilor valutare, fără discriminare între Statele

Membre ale Comunității, Albania, Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia, Slovenia și fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei.

BENEFICIARUL va acord permisele necesare pentru repatrierea fondurilor primite pentru executarea MĂSURII, conform reglementărilor de control al schimburilor valutare în vigoare în statul BENEFICIARULUI.

ARTICOLUL 13 - IMPOZITARE și VAMĂ

1. Plata impozitelor, taxelor vamale și taxelor de import nu va fi finanțată din Finanțarea gratuită a CEE .

2. Importurile în baza contractelor de livrări, încheiate de autoritățile BENEFICIARULUI și finanțate din Finanțarea gratuită a CEE, vor putea intra în statul BENEFICIARULUI fără a fi supuse taxelor vamale, altor taxe din import, impozitelor sau unui regim fiscal cu efect echivalent.

BENEFICIARUL va asigura ca importurile respective să fie eliberate din punctul de intrare pentru a fi livrate către contractant, așa cum se prevede în contract, și pentru folosința imediată conform cerințelor pentru implementarea normală a contractului, fără a ține seama de întârzieri sau de dispute în ceea ce privește stabilirea taxelor vamale, plăților sau a impozitelor menționate mai sus.

3. Contractele pentru livrări sau servicii oferite de firme externe sau românești, finanțate din Finanțarea gratuită a CEE, nu vor fi supuse în statul BENEFICIARULUI plății T.V.A., timbrului fiscal sau taxelor de înregistrare sau altor impuneri fiscale având efect similar, indiferent dacă aceste taxe există sau urmează să fie instituite.

4. Pesoanelor fizice și juridice, inclusiv personalul expatriat din Statele Membre ale Comunității Europene, ce execută contracte de cooperare tehnică finanțate din Finanțarea gratuită a CEE, vor fi scutite de la plata impozitului pe profit și pe venit în statul BENEFICIARULUI.

5. Efectele personale și gospodărești importate pentru uz personal de către persoanele fizice(și membrii familiilor lor), altele decât cele achiziționate local, angajate în îndeplinirea sarcinilor definite în contractele de cooperare tehnică, vor fi scutite de taxe vamale, de import, de alte taxe și impozite fiscale cu același efect, efectele personale și gospodărești respective urmând să fie re-exportate sau să se dispună de ele în țară conform reglementărilor în vigoare în statul BENEFICIARULUI, după terminarea contractului.

6. Persoanele fizice și juridice ce importă echipament profesional, așa cum se prevede în Articolul 11, dacă astfel solicită, vor beneficia de sistemul de admitere temporară, așa cum este definit prin legislația națională a BENEFICIARULUI în ceea ce privește echipamentul respectiv.

TITLUL IV -EXECUTAREA CONTRACTELOR

ARTICOLUL 14 - ORIGINEA LIVRĂRILOR

BENEFICIARUL se declară de acord ca, atunci când COMISIA nu autorizează altfel, materialele și livrările necesare pentru executarea contractelor trebuie să fie originare din Comunitate, Albania, Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Lituania, Letonia, Polonia, România, Slovacia, Slovenia și Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei.

ARTICOLUL 15 - PROCEDURI DE EFECTUARE A PLĂȚILOR

1. Pentru contractele finanțate din Finanțarea gratuită a CEE documentele de licitație vor fi întocmite și plățile vor fi efectuate fie în Unități Europene de Cont (ECU) sau, conform legilor și reglementărilor privind schimbul valutar ale BENEFICIARULUI, în valuta BENEFICIARULUI, ori în valuta statului în care ofertantul își are înregistrat sediul de afaceri, sau în valuta statului în care sunt produse livrările.
2. Când documentele de licitație sunt întocmite în ECU, plățile în cauză vor fi efectuate, în mod corespunzător, în valuta prevăzută în contract, pe baza ratei de schimb a ECU-ului în ziua precedentă efectuării plății.
3. BENEFICIARUL și COMISIA vor lua toate MĂSURILE necesare pentru a asigura execuția plăților în cel mai scurt timp posibil.

TITLUL V -COLABORAREA DINTRE COMISIE ȘI BENEFICIAR

ARTICOLUL 16 - INSPECTIE SI EVALUARE

1. COMISIA va avea dreptul să-și trimită proprii agenți sau reprezentanții corespunzător autorizați pentru a duce la îndeplinire orice misiune tehnică sau financiară sau de audit pe care o consideră necesară pentru a urmări execuția MĂSURII. În orice caz, COMISIA va comunica în avans autorităților BENEFICIARULUI trimiterea unor astfel de misiuni.

BENEFICIARUL va pune la dispoziție toate informațiile și documentele care vor fi solicitate de aceasta și va lua toate MĂSURILE pentru a facilita munca persoanelor împuternicite a duce la îndeplinire evaluările sau inspecțiile.

2. BENEFICIARUL va :

a) păstra înregistrări și documente contabile adecvate pentru identificarea lucrărilor, livrărilor sau serviciilor finanțate în baza memorandumului de finanțare, conform procedurilor legale de contabilitate;

b) asigura ca agenții sau reprezentanții mai sus menționați ai COMISIEI să aibă dreptul de a inspecta toată documentația și înregistrările contabile relevante privitoare la cele finanțate în baza memorandumului de finanțare și va asista Curtea de Conturi a Comunității Europene în executarea evaluării contabile privind utilizarea Finanțării gratuite a CEE.

COMISIA va putea, de asemenea, să execute o evaluare ulterioară și o evaluare contabilă finală a programului. Evaluarea ulterioară va analiza realizarea obiectivelor/scopurilor programelor, precum și impactul asupra dezvoltării și restructurării sectorului implicat.

Evaluarea contabilă finală va examina datele financiare la nivel local ale programului, oferind o părere independentă asupra corectitudinii și compatibilității contractelor și plăților, precum și asupra conformității lor cu prevederile Memorandumului de Finanțare. Evaluarea contabilă va stabili balanța fondurilor neangajate și/sau necheltuite care vor fi rambursate COMISIEI.

ARTICOLUL 17 - URMAREA MĂSURILOR

Ca urmare a executării MĂSURII, COMISIA poate solicita orice explicație și, atunci când este necesar, poate cădea de acord cu BENEFICIARUL asupra unei noi orientări în ceea ce privește măsura care să fie considerată mai bine adaptată obiectivelor avute în vedere.

BENEFICIARUL va face rapoarte către COMISIE, conform planului menționat în Memorandumul de finanțare, pe toată perioada de execuție a MĂSURII, și asupra complementării acesteia după încheiere.

COMISIA, pe baza rapoartelor și, după caz, a evaluării ulterioare, va proceda la închiderea oficială a programului și va informa țara beneficiară despre data închiderii oficiale a programului.

TITLUL VI - PREVEDERI GENERALE ȘI FINALE

ARTICOLUL 18 - CONSULTĂRI - DISPUTE

1. Orice problemă legată de executarea sau interpretarea memorandumului de finanțare sau a acestor Condiții generale va fi subiect de consultare între BENEFICIAR și COMISIE, conducând, în cazul în care este necesar, la un amendament la memorandumul de finanțare.
2. În situația în care se constată neîndeplinirea unei obligații stabilite în memorandumul de finanțare și în aceste Condiții Generale, care nu au fost subiect al unor MĂSURI de remediere luate în timp util, COMISIA va putea suspenda finanțarea MĂSURII, după consultarea cu BENEFICIARUL.
3. BENEFICIARUL poate renunța total sau parțial la execuția MĂSURII. Părțile Contractante vor stabili detaliile respectivei renunțări printr-un schimb de scrisori.

ARTICOLUL 19 - ANUNȚ - ADRESE

Orice anunț și orice acord între părți prevăzut aici trebuie să aibă forma unei comunicări scrise, cu referire explicită la numărul și la titlul MĂSURII. Astfel de anunțuri sau de acorduri vor fi făcute prin scrisoare adresată părții autorizate să primească cele menționate și vor fi trimise la adresa anunțată de partea respectivă. În caz de urgență sunt permise comunicări prin telefax, comunicări telegrafice sau prin telex, care vor fi considerate valabile, cu condiția confirmării imediate prin scrisoare. Adresele sunt menționate în Memorandumul de finanțare.

ANEXA B

ARBITRAJ

Orice dispută între părțile contractante, rezultând din Acordul Cadru sau din Memorandumul de finanțare, care nu este rezolvată prin aplicarea procedurilor menționate la Articolul 18 al Condițiilor generale, referitoare la Memorandumul de finanțare, va fi supusă arbitrării de către un Tribunal de Arbitraj, după cum urmează:

Părțile la arbitraj vor fi BENEFICIARUL, pe de o parte, și COMISIA pe de altă parte.

Tribunalul de Arbitraj va fi compus din trei arbitri, numiți după cum urmează:

- un arbitru va fi numit de BENEFICIAR
- un al doilea arbitru va fi numit de COMISIE
- al treilea arbitru (numit în continuare și "CONDUCĂTOR") va fi numit prin acordul părților sau, în cazul unui dezacord, de Secretarul General al O.N.U.

Dacă oricare dintre părți nu reușește să numească un arbitru, acesta va fi numit de CONDUCĂTOR.

Dacă un arbitru numit conform acestei proceduri demisionează, decedează sau devine incapabil să-și desfășoare activitatea, un alt arbitru va fi numit în același mod ca și arbitrul căruia îi ia locul; un astfel de succesor va avea toate puterile și îndatoririle arbitrului inițial.

ANEXA C

1. OBIECTIVE ȘI DESCRIERE

1.1 Obiective

Obiectivul general al acestui program este să contribuie la îmbunătățirea securității nucleare în țările candidate beneficiare.

Obiectivul specific al acestui program este de a asigura ca proiectele menționate mai jos să fie finalizate într-o manieră care să ofere rezultate durabile, în scopul obținerii unui nivel ridicat de securitate nucleară.

În ceea ce privesc elementele programului de asistență acordată în domeniul reglementării, obiectivul este de a contribui la dezvoltarea factorilor de care depinde eficiența organismului de reglementare, așa cum sunt menționați, de exemplu, în concluziile grupului CONCERT. Acești factori sunt¹:

- „Pentru a fi eficient, un organism de reglementare trebuie să aibă un obiectiv bine definit, procese de evaluare și de lucru bine definite, să fie independent față de producătorii de energie, de puterea politică și grupurile de presiune, să fie transparent și deschis și să aibă mijloace adecvate din punct de vedere al bugetului, precum și un personal competent și bine motivat pentru a-și îndeplini atribuțiile.
- Un organism de reglementare eficient este acela care asigură un nivel acceptabil al securității nucleare, acționează pentru a preveni degradarea securității nucleare, promovează îmbunătățirile în domeniul securității nucleare, este prompt și eficient din punct de vedere al costurilor, conferă încredere operatorilor, publicului larg și guvernului și face eforturi continue pentru îmbunătățirea performanțelor.
- Un sistem de reglementare este eficient atunci când utilizatorii, în mod consecvent, fac tot ce este necesar pentru a menține sau îmbunătăți securitatea nucleară. Cu toate acestea, performanțele operatorilor depind și de alți factori și este dificilă utilizarea lor la evaluarea eficienței unui organism de reglementare.
- Cooperarea internațională și evaluările internaționale joacă un rol important în dezvoltarea și menținerea unui organism de reglementare eficient.”

¹ Concluziile celei de-a 17-a întâlniri a grupului CONCERT, din 29-30 iunie 2000

Indicatori de realizare

În trecut nu au fost stabiliți indicatori generali de realizare pentru proiectele în domeniul securității nucleare.

Pe de o parte, nu există acquis comunitar cu standarde comune referitoare la securitatea de exploatare a instalațiilor nucleare sau la practici de reglementare. Prin urmare, în absența acestora, al doilea pas, de a desprinde repere de evaluare a performanțelor din asemenea standarde, nu este posibil. În ceea ce privește practicile de reglementare, literatura de specialitate a identificat cel puțin șase abordări diferite, în conformitate cu practicile din statele membre, determinate de tradițiile lor legislative și tehnice specifice. În această lumină, Comisia Europeană a lansat o inițiativă de a stabili norme comunitare precum și o metodologie de evaluare a securității nucleare în statele membre. Adoptarea acestora va facilita definirea indicatorilor de realizare.

În ceea ce privește proiectele de asistență tehnică în sprijinul autorităților de reglementare și al organizațiilor lor pentru suport tehnic (asistență TSO) sau al agențiilor de management al deșeurilor radioactive, principalul lucru de realizat este obținerea rezultatelor proiectului conform sarcinilor specifice ale acestuia. Aceste sarcini sunt descrise în fișele de proiect.

1.2 Descrierea proiectelor

În mare parte, proiectele sunt descrise prin fișa de proiect respectivă.

Majoritatea proiectelor aparțin domeniului construcției instituționale, sprijinind fie autoritatea de securitate nucleară, fie agențiile cu atribuții specifice privitoare la gestiunea deșeurilor radioactive sau cu sarcini similare. Ghidurile PHARE revizuite confirmă că asistența financiară de preaderare în domeniul securității nucleare necesită o abordare distinctă. Datorită naturii lor tehnice specifice și în scopul sporirii siguranței publice, proiectele de investiții susținute prin acest program nu corespund neapărat criteriilor generale de a fi catalitice, co-finanțate sau adiționale. Totuși, proiectele au fost selectate pentru că au fost suficient de mature și capabile să contribuie la dezvoltarea durabilă a nivelului securității nucleare în cadrul obiectivelor lor specifice. Ca o apreciere generală, proiectul va intensifica procesul de aderare din țara candidată.

Acest program alocă asistență financiară următoarelor proiecte:

Proiecte specifice de țară:

Bulgaria

632.01.01 Furnizare de echipamente pentru detectarea deșeurilor radioactive instituționale și realizarea proiectului tehnic pentru facilitarea gestionării și depozitării deșeurilor

În Bulgaria, deșeurile radioactive instituționale sunt depozitate într-un depozit de suprafață situat la Novi Han, lângă Sofia. Totuși, acest depozit nu corespunde cerințelor actuale de securitate. În consecință, autoritatea bulgară de securitate nucleară (BNSA) a oprit temporar operațiunile de depozitare în 1994, până la îmbunătățirea măsurilor de securitate la depozitare. Pentru a efectua îmbunătățirile de securitate solicitate, autoritățile bulgare au decis să creeze un „fond de stat” care a susținut deja câteva proiecte de investiții. Pentru a accelera modernizarea depozitului de la Novi Han, sprijinul PHARE este solicitat în două scopuri principale:

- Furnizarea de echipamente pentru detectarea deșeurilor radioactive;
- Asistență tehnică pentru proiectarea facilităților de tratare și depozitare a deșeurilor care ar urma să fie construite prin „fondul de stat”.

De aceea, acest proiect are două componente principale: furnizarea de echipamente (ex. spectrometre gamma, celule fierbinți pentru detectarea surselor închise cu activitate radioactivă ridicată, etc.) și proiectarea facilităților de tratare și depozitare a deșeurilor, acolo unde coletele cu deșeuri radioactive pot fi recondiționate și depozitate.

632.01.02 Asistență pentru Autoritatea Bulgară de Securitate Nucleară (BNSA) cu privire la îmbunătățirea gestionării surselor radioactive închise cu activitate ridicată

În Bulgaria, ca în multe alte țări, există o conștientizare crescândă a problemelor radiologice și economice care s-ar putea ivi ca urmare a managementului inadecvat al surselor radioactive închise. Autoritățile de reglementare bulgare sunt confruntate, în fapt, cu următoarele probleme:

- Revizuirea opțiunilor pentru extinderea duratei de viață recomandate (RWL) pentru acele surse radioactive închise care sunt încă în operare (80% din sursele aflate în operare au depășit deja durata de viață recomandată);
- Urmărirea surselor închise, în particular când sunt scoase din uz;
- Conștientizarea utilizatorilor surselor asupra riscului inerent al acestora;
- Reducerea numărului de surse scoase din uz care sunt depozitate la utilizatori;
- Răspunderea în cazul dispariției utilizatorilor;
- Recuperarea surselor orfane.

Acest proiect are scopul de a ajuta BNSA să dezvolte reglementări adecvate privind toate aceste puncte, astfel încât, în Bulgaria, să fie îmbunătățită gestionarea surselor închise.

Republica Cehă

632.02.01 Calificarea testării nedistructive și a inspecțiilor

Obiectivul general este de a întări nivelul securității nucleare a centralelor nucleare (CNE) cehești prin calificarea metodelor de testare nedistructivă (NDT) ca sprijin pentru inspecțiile periodice pe amplasament. Calificarea se va realiza conform ENIQ (rețeaua Europeană pentru Inspecție și Calificare) și metodologiei AIEA. Proiectul include proiectarea și fabricarea ansamblelor de testare, implementarea metodelor avansate de NDT, dezvoltarea și optimizarea procedurilor de inspecție, realizarea și evaluarea de încercări practice. Ariile acoperite:

- VVER 1000/320 tip generator de abur cu tuburi și ligamente colectoare
- VVER 440/213 tip presurizator și suduri eterogene ale generatorului de abur
- VVER 1000/320 tip circuit primar cu conducte sudate la presurizator
- VVER 1000/320 tip circuit de abur și conducte componente
- VVER 1000/320 tip conducte sudate la sistemul de răcire de avarie a zonei active.

Suplimentar față de creșterea capabilități TSO-ului ceh prin furnizare de echipamente și transfer de expertiză de la TSO ale UE, va fi întocmit un Dosar de Calificare care va include rezultatele acestui proiect, relevante pentru procedurile de inspecții periodice pe amplasament, urmărite de beneficiar, adică Oficiul de Stat pentru Securitate Nucleară (SUJB). Acest proiect vizează două din recomandările de tip I ale raportului Consiliului privind securitatea nucleară în contextul extinderii pentru toate statele candidate cu centrale nucleare: aceea că ele trebuie să-și finalizeze programele specifice de îmbunătățire a securității nucleare conform planurilor prezentate și aceea că, organismul de reglementare trebuie să aibă resurse adecvate, în vederea raportului complet al analizei de securitate nucleară și a măsurilor corespunzătoare de securitate.

632.02.02 Evaluarea integrității placării vasului de presiune al reactorului VVER față de evenimente de șoc termic la presiune

Vasele de presiune ale reactoarelor VVER din Republica Cehă și din alte țări care operează acest tip de reactoare sunt placate, în interior, cu un strat protector de oțel austenitic inoxidabil pentru a fi protejate împotriva coroziunii. În același timp, acoperirea austenitică joacă un rol important pentru evaluarea șocurilor termice la presiune (evenimente PTS) la vasele de presiune ale reactoarelor de tip VVER.

Placarea la vasele de presiune ale reactoarelor de tip VVER (cca 8 mm) este relativ groasă comparativ cu cea existentă la majoritatea vaselor de presiune ale reactoarelor de tip PWR (cca 3-4 mm), ceea ce afectează transferul căldurii și prin urmare temperatura și tensiunile în peretele vasului.

Principalul obiectiv al acestui proiect este de a elabora și valida procedurile de evaluare a integrității vasului de presiune al reactorului cu acoperire austenitică cu/fără defecte constatate în timpul inspecțiilor periodice. Aceste proceduri vor avea în vedere o comportare realistă a acoperirii austenitice a vasului de presiune al reactorului, în special în timpul șocului termic la presiune (evenimente PTS). Aceste regimuri sunt cele mai severe la reactoarele în operare și de aceea sunt de primă importanță pentru evaluarea integrității vasului și a duratei de viață.

Procedurile de elaborat trebuie să fie fundamentate pe procedurile de proiectare utilizate la reactoarele de tip VVER, dar trebuie armonizate, de asemenea, cu procedurile și abordările aplicate pentru reactoarele de tip PWR precum RSE-M (Règles de Surveillance en Exploitation de Matériels Mécaniques – Rules for In-Service Inspection of Mechanical Components) sau ASME. Vor fi validate de date experimentale reale, prin testarea pe scară largă a specimenelor cu acoperire și defecte. Procesul include proiectarea și confecționarea specimenelor de testare, testarea, evaluarea și analiza rezultatelor acestora în procedura de integritate a vasului. Obiective specifice vor fi defectele de placare care apar în vasele sub presiune și servesc ca exemple pentru defectele tipice postulate pentru procedurile de calcul armonizate.

Acest proiect acoperă o serie de activități plecând de la crearea unei baze de date cu toate informațiile disponibile privind fracturarea acoperirii austenitice a vaselor de presiune ale reactoarelor VVER testate atât în condiții de iradiere cât și în condiții normale, până la evaluarea rolului cantitativ al acoperirii pentru evaluarea duratei de viață a vasului de presiune al reactorului, ținând seama de evenimentele PTS și de evaluarea marginilor de securitate corespunzătoare.

Acest proiect poate fi pus în legătură cu recomandările din Raportul Consiliului asupra Securității Nucleare în Contextul Extinderii, în special cu primele recomandări generale – de tip I („toate statele candidate cu centrale nucleare trebuie să-și desăvârșească programele specifice de îmbunătățire a securității conform planurilor prezentate”) și cu recomandările generale secundare – de tipul I („referitor la raportul complet de securitate și la măsurile de securitate corespunzătoare” și „referitor la resursele organismului de reglementare”). Autoritatea Cehă pentru Securitate Nucleară (SUJB) va beneficia de desfășurarea și de rezultatele proiectului.

632.02.03 Îmbunătățirea instalației de testare pentru coletele de transport

În anul 2000, Agenția cehă pentru managementul deșeurilor radioactive (RAWRA) a preluat în proprietate și în operare instalația de testare pentru transportul și depozitarea containerelor pentru materiale și/sau deșeuri radioactive. Echipamentele acestei instalații sunt total depășite, iar procedurile de testare trebuie schimbate pentru a se conforma noilor cerințe de securitate ale autorităților cehești de securitate nucleară. Prin urmare, acest proiect are patru obiective principale:

- Dezvoltarea de noi proceduri de testare pentru containere de transport și depozitare pentru materiale și/sau deșeuri radioactive;
- Procurarea și instalarea de echipamente de testare moderne;
- Elaborarea documentației de securitate pentru autorizare;
- Probarea noilor proceduri de testare.

Activitățile RAWRA sunt finanțate din „Fondul nuclear” (alimentat de producătorii de deșeuri) și de la bugetul de stat. Conform legii de bază în domeniul energiei atomice, aceste resurse pot fi utilizate doar pentru managementul și depozitarea deșeurilor radioactive. Veniturile din activitățile de testare acoperă cu greu costurile normale de întreținere. Acestea nu pot fi utilizate pentru o reconstrucție importantă a instalației.

632.02.04 Închiderea unei camere a depozitului Richard ca ipoteză pentru analiza de securitate

În Republica Cehă, deșeurile radioactive instituționale sunt depozitate la depozitul Richard. Acest depozit constă în principal într-un tunel lung de câteva sute de metri excavat orizontal în munte. Acest tunel permite accesul în camere în care sunt stivuite în principal butoaie de 200 l cu deșeuri radioactive. RAWRA intenționează să închidă camerele progresiv. Pentru aceasta, imobilizarea butoaielor cu deșeuri radioactive trebuie realizată prin injecția cu un material corespunzător. Scopul proiectului este de a închide una sau două camere pentru a demonstra valoarea conceptului și a realiza analiza de securitate. De fapt, această propunere de proiect este o continuare logică a proiectului PHARE 2001 care se concentrează pe identificarea materialului de umplere pentru acea aplicație specifică și realizarea unui plan detaliat privind închiderea camerelor, incluzând un program de monitorizare și un raport de securitate.

Camerele selectate spre a fi închise sunt cele care conțin deșeuri radioactive „istorice”, depozitate deja de câteva decenii. Aceasta înseamnă că proiectul poate include reambalarea butoaielor. Lansarea programului de monitorizare pe termen lung pentru a confirma eficiența și etanșeitatea conceptului de închidere este parte a proiectului.

Estonia

632.03.01 Depozitarea pe termen lung în condiții de siguranță a sarcofagelor de la Paldiski și activitățile de dezmembrare corespunzătoare.

În anii '60 și '80 două submarine nucleare au fost construite și puse în funcțiune la centrul de instruire al fostei marine sovietice, situat la Paldiski, în Estonia. Urmare a acordului din 1994 dintre Federația Rusă și Estonia, submarinele nucleare de la Paldiski au fost dezmembrate și compartimentele radioactive ale reactorului (RCs) au fost puse în două sarcofage. În principiu, autoritățile rusești au garantat stabilitatea și etanșeitatea celor două sarcofage pe o perioadă de 50 de ani. Totuși nici o analiză de securitate nu întărește această declarație. Sarcofagele nu au fost nici măcar proiectate pentru a fi închise ermetic. Câteva studii au evidențiat o serie de probleme semnificative din punct de vedere al securității, anume:

- Etanșeitatea sarcofagelor;
- Riscul de coroziune;
- Degradarea infrastructurii care găzduiește sarcofagele;
- Existența camerelor și locurilor contaminate în jurul sarcofagelor;
- Absența oricărei evaluări de impact asupra mediului legată de depozitarea RCs pe termen lung.

Pe baza unui studiu anterior finanțat de PHARE, autoritățile estoniene au decis că operațiile de dezmembrare a RCs nu trebuie să aibă loc mai devreme de cel puțin 40-50 de ani. De aceea, condițiile care ar garanta o depozitare sigură pe termen lung a RCs trebuie îndeplinite prin acțiuni care să vizeze fiecare dintre problemele menționate mai sus. Acestea constituie scopul principal al propunerii de proiect.

Ungaria

632.04.01 Managementul hidrogenului pentru anvelopa la VVER-440/213

Obiectivul general este de a contribui la îmbunătățirea securității nucleare în Ungaria prin creșterea capacității instituționale a organismului de reglementare, Autoritatea Ungară pentru Energia Atomică (HAEA), care este beneficiarul acestui proiect. Proiectul evaluează reducerea efectelor accidentelor severe, în particular, ale hidrogenului pentru NPP de tip VVER-440/213. Proiectul include sprijin TSO pentru următoarele activități (îmbunătățirea codului de calcul disponibil, prin contactarea unui institut din UE care este producătorul acestui cod; GASFLOW 3D este o parte a acestui proiect):

- Calculul distribuției hidrogen/abur, a sarcinilor de combustie și de presiune în anvelopa la VVER 440/213 fără măsuri de reducere (cazul de bază);
- Calculul distribuției hidrogen/abur, a sarcinilor de combustie și de presiune în anvelopa la VVER 440/213, cu aplicarea diferitelor alternative de reducere;

- Compararea cazului de bază cu rezultatele diferitelor opțiuni de reducere și evaluarea eficienței lor pentru managementul hidrogenului la VVER-440/213.

Compararea acestor rezultate cu evaluările anterioare (realizate folosind coduri mai puțin detaliate) vor permite HAEA să evalueze riscurile potențiale ale hidrogenului asupra anvelopei și sarcinile de combustie care pot apărea în anvelopă în timpul secvențelor selectate de accidente severe. Proiectul răspunde recomandărilor de tipul I ale raportului Consiliului „Securitatea Nucleară în Contextul Extinderii” pentru toate statele candidate cu centrale nucleare, ca prioritate pe termen scurt, de a finaliza, incluzând și revizuirea și aprobarea de către organismul de reglementare, rapoartele complete de securitate la nivelul standardelor vestice care acoperă, printre altele, analize de vulnerabilitate specifice centralei, incluzând toate nivele de apărare în profunzime și de a lua în considerare rezultatele tuturor analizelor pentru realizarea și implementarea de măsuri de îmbunătățire a securității centralei. Acest proiect răspunde, de asemenea, recomandării de a asigura „resurse umane și financiare adecvate pentru autoritatea de reglementare, incluzând, în particular, accesul la sprijin tehnic independent”.

632.04.02 Dezvoltarea analizorului APROS

Departamentul de Securitate Nucleară al HAEA a procurat analizorul pentru centrale nucleare APROS pentru a facilita activitatea de autorizare și de evaluare a organismului de reglementare. Codul a fost realizat pentru a descrie funcționarea unui reactor de tip VVER-440/213 în cadrul proiectului prevăzut. Modelele originale de centrală pentru sistemul APROS corespund în principal NPP Loviisa, care prezintă câteva diferențe substanțiale față de CNE Paks.

Obiectivul proiectului este de a dezvolta analizorul pentru a explica principalele caracteristici ale centralei ungare, precum și pentru a extinde capacitățile dincolo de proiectarea inițială și scenariile de accidente severe. Ca rezultat al acestei dezvoltări, analizorul va putea deveni o unealtă eficientă pentru autoritatea de securitate nucleară în procesul de autorizare și evaluare a modificărilor centralei propuse de deținătorul de autorizație, precum și în managementul accidentelor.

Acest proiect contribuie, de asemenea, la creșterea capacităților TSO-urilor ungare (există deja o anumită experiență în utilizarea APROS) pentru a sprijini mai bine necesitățile autorității naționale de securitate nucleară.

Proiectul este împărțit pe următoarele activități principale:

- Dezvoltarea modulelor și bazelor de date ale APROS, specifice pentru CNE Paks;
- Dezvoltarea în continuare a capacității de gestiune a datelor și de golire instantanee a memoriei codului APROS;

- Dezvoltarea codului APROS pentru CNE Paks dincolo de proiectarea inițială și de modulele de accidente severe;
- Furnizarea de scenarii model și organizarea de cursuri de instruire pentru utilizatori.

Acest proiect poate fi legat de recomandarea Raportului Consiliului privind Securitatea Nucleară în Contextul Extinderii, în special de a doua recomandare generală – de tip I ("privind resursele organismului de reglementare"), care permite Autorității Ungare de Securitate Nucleară (HAEA) să-și sporească capabilitatea tehnică.

632.04.03 Furnizarea de spațiu de depozitare/stocare în depozitul de la Puspokszilagy

În Ungaria, deșeurile radioactive instituționale sunt depozitate în depozitul de suprafață de la Puspokszilagy. În urma depozitării de deșeuri cu radioactivitate redusă produse în anii '80 și '90, provenite din operarea CNE ungare, instalația este în prezent aproape plină (capacitatea rămasă este sub 100 m³). Aceasta înseamnă că mai există spațiu pentru depozitarea deșeurilor radioactive numai pentru câțiva ani. De aceea, este urgent să se întreprindă acțiuni pentru eliberarea de spațiu în această instalație. În caz contrar, deșeurile radioactive instituționale vor trebui depozitate la utilizatori, ceea ce nu este bine din punct de vedere al securității. În acest scop, se intenționează achiziționarea unui compactor foarte puternic care ar permite eliberarea unui spațiu suficient pentru următorii 70 de ani, cel puțin, pentru depozitarea deșeurilor radioactive instituționale. Acest proiect sprijină agenția de management al deșeurilor radioactive din Ungaria (PURAM) să achiziționeze acest compactor.

632.04.04 Implementarea spectrometriei de masă pentru analiza materialelor nucleare de origine necunoscută și a probelor de mediu

Obiectivul general este de a contribui la îmbunătățirea capabilităților de investigare ale Autorității Ungare pentru Energia Atomică (HAEA) care este beneficiarul acestui proiect. Obiectivul de ansamblu al proiectului este de spori siguranța și securitatea surselor radioactive și de a combate eficient traficul ilicit cu materiale radioactive și nucleare, în conformitate cu cerințele internaționale. HAEA coordonează dezvoltarea capacității naționale de răspuns în cazul materialelor nucleare care nu sunt contabilizate sau sunt confiscate, inclusiv prin organizarea de exerciții, prin promovarea cercetării-dezvoltării și prin consilierea serviciilor naționale competente, în special în cazurile urgente. Acest proiect include achiziționarea unui spectrometru de masă de înaltă rezoluție, care să fie amplasat la Institutul pentru Izotopi și Analiza Chimică a Suprafeței care este TSO al HAEA, având și mandat legal pentru identificarea și analiza materialelor nucleare de origine necunoscută (confiscate sau găsite în Ungaria) – Decretul Guvernamental din 1996. În lumina ultimilor evoluții și ca urmare a instruirii oferite în comun de IAEA și de ITU/JRC privitoare la traficul ilicit, apare

necesitatea de a dota laboratorul de radiochimie cu aparatură modernă care va fi una dintre principala a laboratorului analitic datorită gamei sale largi de aplicații și a rezoluției înalte pentru măsurarea procentelor de particule elementare și izotopi. Laboratorul, care este complet dotat pentru lucrul cu materiale active, își va îmbunătăți furnizarea rezultatelor prin analiza nedistructivă a coletelor suspecte. Capabilitățile laboratorului vor servi, de asemenea, pentru a răspunde problemelor de garanții nucleare precum și analizei probelor de mediu.

Letonia

632.05.01 Întărirea capacității de reglementare a infrastructurii de radioprotecție și de securitate nucleară

Obiectivul general este de a consolida capacitățile organismului letonian de reglementare nucleară (Centrul de Securitate a Radiației, RDC) care este beneficiarul acestui proiect. Proiectul cuprinde două părți: prima, o componentă de furnizare de echipamente pentru a întări infrastructura RDC și TSO-ul său; a doua, o componentă de asistență tehnică pentru a îmbunătăți practicile de lucru ale RDC. Echipamentele sunt necesare pentru a asigura durabilitatea controlului expunerii profesionale, creșterea capacității de combatere a traficului ilicit cu materiale radioactive și nucleare prin îmbunătățirea abilității de investigare a materialelor confiscate în laboratorul RDC și de a întări capacitățile TSO de răspuns în cazul urgențelor radiologice. Din punct de vedere al problemelor de trafic ilicit, specialiștii letoni au participat la cursuri de instruire organizate în comun de AIEA și de ITU/JRC. Componenta de asistență tehnică vizează construcția instituțională. Acest proiect vizează recomandarea generală de tip III a Raportului Consiliului privind Securitatea Nucleară în Contextul Extinderii, referitoare la securitatea altor tipuri de instalații nucleare și la cadrul de reglementare aferent. Componenta de asistență tehnică are în vedere o expertiză pe termen scurt, de 12 luni, pentru a pregăti RDC pentru eventuala implementare a sistemului de asigurare a calității. Proiectul nu are în vedere acreditarea efectivă a sistemului de asigurare a calității. Durabilitatea este asigurată prin aceea că proiectul corespunde unei instrucțiuni a guvernului letonian (Ordinul Cabinetului, martie 2002), care solicită ministerelor și agențiilor guvernamentale să introducă sisteme de management al calității corespunzătoare celor mai bune standarde disponibile în prezent.

Lituania

632.06.01 Evaluarea securității și modernizarea depozitului de la Maisiagala

În trecut, în Lituania, deșeurile radioactive instituționale au fost depozitate în depozite de suprafață vault (de tip radon) amplasate la Maisiagala. Designul instalației este depășit și nu respectă recomandările internaționale privind depozitarea deșeurilor radioactive. Instalația nu a fost utilizată din 1988. Deși închisă, această instalație nu a făcut niciodată obiectul unei evaluări de securitate. De

aceea persistă incertitudinea privind securitatea sa pe termen mediu și lung. Nu sunt definite încă posibile lucrări de reconstrucție pentru a preveni degajări ale radioactivității în mediul ambiant.

De aceea, scopul principal al acestui proiect este, în primul rând, de a efectua o evaluare a securității instalației și de a defini, pe această bază, lucrările necesare de reconstrucție, cum ar fi:

- Barierele suplimentare de instalat în jurul galeriei;
- Îmbunătățirea protecției fizice a instalației;
- Instalarea echipamentelor de monitorizare a posibilelor degajări de radioactivitate în mediul ambiant.

Proiectul include servicii, furnizare de echipamente și activități de lucru.

Polonia

632.07.01 Crearea unui sistem central de monitorizare radiologică și securitate la centrul nuclear de la Swierk

Swierk este principalul centru nuclear din Polonia. Acesta este proprietatea organizației de stat intitulată „Institutul de Energie Atomică” (IAE). Centrul include reactoare de cercetare, spații de depozitare pentru combustibilul nuclear utilizat, unitatea de producție radioizotopi și diferite laboratoare de cercetare. Din cauza prezenței unei cantități mari de uraniu îmbogățit, probleme critice nu pot fi excluse. Monitorizarea radioactivă în cadrul centrului a fost instituită în anii '70. Astăzi este complet depășită. În plus, nu poate fi folosită în situații de urgență. De asemenea, nu poate îndeplini nici cerințele Convenției internaționale privind notificarea rapidă a unui accident nuclear, care a fost semnată de Polonia la 23 martie 1988.

Reînnoirea completă a sistemului de monitorizare radioactivă este parte a acțiunilor prioritare sprijinite de Autoritatea Poloneză de Securitate Nucleară (NAEA) și de IAE. Proiectul tehnic al noului sistem de monitorizare a fost elaborat și aprobat. Reconstrucția clădirii care adăpostește camera de comandă pentru situații de urgență radiologică este finalizată. A fost deja finanțată unitatea de aprovizionare cu curent pentru situații de urgență. O parte dintre aparatele de măsurare a contaminării aerului au fost procurate.

Acest proiect constă în finalizarea înnoirii sistemului central de monitorizare radioactivă prin livrarea de echipamente (hardware, software, aparate de măsurare a contaminării și un laborator de calibrare a radiației).

632.07.02 Reducerea expunerii profesionale și a deșeurilor radioactive provenite din operarea reactorului de cercetare Maria prin acțiuni la sursă

Reactorul de cercetare Maria, amplasat la centrul nuclear de la Swierk, a operat aproape 20 de ani. În prezent, folosirea experiențelor la reactor a dus la creșterea expunerii profesionale, la degajări importante de gaze radioactive pe

coș, la cantități importante de deșeuri radioactive (generate în timpul purificării agentului de răcire în circuitul primar) din două motive principale:

- Sistemul de monitorizare radioactivă existent în clădirea reactorului este depășit;
- Noile ansamble de elemente combustibile care sunt utilizate ca urmare a acordurilor internaționale (scăderea procentului de uraniu îmbogățit-235 de la 80 la 36%) au teaca subțire și de aceea pot produce scurgeri.

Autoritatea Poloneză de Securitate Nucleară (NAEA) este pe deplin conștientă de problemele de radioprotecție și de gestiune a deșeurilor radioactive care apar datorită utilizării noilor ansambluri de elemente combustibile în reactorul Maria. Unele fonduri au fost deja alocate pentru înnoirea sistemului de monitorizare radioactivă. Totuși, mijloacele disponibile pe termen mediu nu sunt suficiente pentru satisfacerea tuturor necesităților.

Drept urmare, proiectul acoperă atât finalizarea sistemului de monitorizare radioactivă cât și îmbunătățirea totală a sistemului de monitorizare a integrității elementului combustibil ca mijloc de a reduce problemele de radioprotecție și management al deșeurilor radioactive care apar, prin întreprinderea de măsuri la sursă.

Proiectul constă mai ales în definirea specificațiilor tehnice ale noilor sisteme de monitorizare, în procurarea echipamentului necesar și instalarea lui în clădirea reactorului.

România

632.08.01 Raportul preliminar asupra analizei de securitate pentru depozitul de deșeuri radioactive de joasă activitate de la Băița Bihor

Depozitul de la Băița Bihor este o instalație de depozitare pentru deșeurile radioactive instituționale din România. Depozitul a fost creat într-o fostă mină de uraniu. Acesta constă în cca 800 m de galerii excavate în munte. Este utilizat din 1985. Au fost depozitate atât deșeuri radioactive de viață scurtă cât și cele de viață lungă. Evaluarea securității depozitului reprezintă o problemă cheie pentru autoritățile de reglementare române (CNCAN) care trebuie să elibereze o nouă autorizație după 2005. În acest scop, operatorul depozitului trebuie să prezinte două tipuri de documente:

- Raportul preliminar de analiză de securitate (PSAR);
- Raportul final de analiză de securitate.

Elaborarea PSAR-ului reprezintă partea principală a acestui proiect. Proiectul va valorifica rezultatele unui proiect PHARE anterior intitulat „Măsuri pregătitoare pentru evaluarea securității pe termen lung a depozitului de deșeuri slab și mediu active de la Băița Bihor”, finalizat în 2001, precum și codul transferat utilizat în cadrul UE, pentru sprijinirea evaluării de securitate a instalației de depozitare a deșeurilor radioactive. Proiectul oferă experților români acces la laboratoarele de

măsurători ale UE (privind caracterizarea probelor de sol) și asigură continuarea transferului de expertiză din statele membre UE. Rezultatele proiectului ajută, de asemenea, să se determine dacă amplasamentul Băița Bihor poate fi utilizat, așa cum se intenționează, pentru depozitarea deșeurilor rezultate prin dezafectarea reactorului de cercetare de tip VVER de la Măgurele.

Slovacia

632.09.01 Decontaminarea circuitului primar al CNE A-1 de la Bohunice

În Slovacia, la Bohunice, centrala nucleară A-1 a fost închisă în 1977 din cauza unui accident sever. Autoritățile slovace au stabilit un plan de dezafectare pentru CNE A-1. Prima fază a acestui plan se derulează din 1999 până în 2007. Până în prezent, a fost deja efectuat un număr de operații de dezafectare. Acestea se concentrează în principal asupra părților mai puțin radioactive ale reactorului A-1 și ale sistemelor auxiliare. Majoritatea proiectelor, fiind realizate în prima fază de dezafectare, pregătesc în prezent faza a doua în care proiectele de dezafectare trebuie implementate.

Acest proiect de decontaminare a circuitului primar al CNE A-1 face parte din prima fază de dezafectare. Proiectul are scopul de a dezvolta conceptul de decontaminare pentru circuitul primar:

- Scoaterea reactorului din circuitul primar;
- Golirea conductelor;
- Identificarea celor mai adecvate tehnologii de decontaminare;
- Experimente de decontaminare.

Din ianuarie 2002, Fondul național pentru dezafectarea instalațiilor nucleare din Slovacia gestionează conturi separate pentru fiecare instalație individuală în care se fac plăți destinate dezafectării. Programul de dezafectare a reactorului A1 al centralei de la Bohunice, stabilit în 1995, precede Hotărârea Guvernului din septembrie 1999 privind dezafectarea timpurie a CNE V1 de la Bohunice, care va avea un efect negativ asupra resurselor disponibile din Fond. În aceste condiții, autoritățile slovace caută sprijin comunitar pentru efortul lor de a dezafecta reactorul A1 al CNE de la Bohunice. Implementarea măsurilor de dezafectare este încredințată unei divizii separate a Slovenske Elektrarne, mai precis SE-VZY.

Slovenia

632.10.01 Sprijinirea SNSA pentru îmbunătățirea și modernizarea sistemului național de alarmare rapidă

Scopul general al proiectului este de a finaliza alinierea în domeniul schimbului de informații în caz de accident nuclear sau radiologic (Decizia Consiliului 87/600 EURATOM) prin îmbunătățirea și expansiunea rețelei sistemului de alarmare

rapida (EWS) din Slovenia pentru detectarea imediată a unei potențiale contaminări, și de a întări capacitatea generală a Administrației Slovene pentru Securitate Nucleară (SNSA) în caz de urgență. Beneficiarul acestui proiect este SNSA. Actualul EWS cuprinde 44 de aparate de măsurare a radioactivității, suplimentate cu 2 stații de măsurare a aerosolilor procurate pe plan național, precum și cu echipament de înaltă rezoluție donat de un stat membru UE învecinat. Există, de asemenea, o rețea care leagă stațiile, permițând colectarea datelor în timp real. Acest proiect va îmbunătăți rețeaua existentă pentru a-i conferi o acoperire uniformă la nivel național, va crește capacitatea de măsurare, în special privind măsurarea aerosolilor, va face sistemul mai robust și va spori capacitățile SNSA de măsurare în teren. Proiectul are în vedere furnizarea substanțială de echipamente, cu procurare de software pentru accelerarea funcționării rețelei.

632.10.02 Renovarea și modernizarea „celulelor fierbinți”

În prezent, Slovenia nu dispune de o instalație pentru caracterizarea și condiționarea deșeurilor radioactive instituționale și, în special, a surselor radioactive închise (SSRS). De aceea, aceste tipuri de deșeuri sunt depozitate la utilizatori (200 SSRS sunt în prezent depozitate în 40 de locuri diferite) sau în depozitul național central amplasat la Brinje, lângă Ljubljana (unde sunt depozitate aprox. 100 m³ de deșeuri radioactive). În plus, sunt generate deșeuri în timpul operării reactorului de cercetare Triga. Dezafectarea apropiată a acestui reactor va genera, de asemenea, o cantitate mare de deșeuri radioactive (aprox. 60-70 de tone). La „Institutul Jozef Stefan” unde este amplasat reactorul de cercetare Triga există un complex de celule fierbinți care pot fi utilizate la caracterizarea, tratarea și condiționarea tuturor acestor tipuri de deșeuri. Totuși, acest complex necesită o reînnoire completă. Definirea unui plan de renovare pentru acest complex de celule fierbinți, procurarea și instalarea echipamentelor (ex. compactorul, dispozitive de tăiat, dispozitive pentru măsurarea nivelului de contaminare a aerului și a efluenților lichizi) reprezintă principalul conținut al proiectului.

632.10.03 Caracterizarea deșeurilor instituționale slab și mediu active depozitate la instalația centrală

În Slovenia există aprox. 100 m³ de deșeuri radioactive instituționale depozitate la depozitul național central situat la Brinje, lângă Ljubljana. O parte semnificativă din aceste deșeuri este „istorică” în sensul că există foarte puține informații privind caracteristicile chimice și radiochimice. Există suspiciunea că unele colete depozitate pe amplasament conțin materiale periculoase. Autoritățile slovene, prin Agenția de Management al Deșeurilor Radioactive (ARAO), au început să finanțeze un program destinat categorisirii coletelor cu deșeuri radioactive. Unele lucrări de reconstrucție au început în 2001. Astfel, finanțarea PHARE poate accelera procesul de reorganizare și reconstrucție a depozitului central. Trei componente principale caracterizează proiectul PHARE:

- Activități logistice (transferul coletelor cu deșeuri radioactive dintr-o zonă în altă zonă);
- Lucrări pregătitoare pentru caracterizarea deșeurilor;
- Măsuri de radioprotecție.

Legătura dintre această propunere și cele menționate anterior este evidentă întrucât echipamentele care trebuie cumpărate pentru caracterizarea deșeurilor din celulele fierbinți pot fi utilizate în mod avantajos pentru depozit, situat pe același amplasament.

Elementul de sprijin multi-țară

632.11.01 Proiectul ACCESS (Cooperarea țărilor candidate cu sistemul de garanții al EURATOM)

Obiectivul acestui proiect este pregătirea operatorilor instalațiilor nucleare din țările candidate pentru conformitatea deplină cu prevederile tratatului EURATOM privitoare la obligațiile de contabilizare a materialelor nucleare. Proiectul prevede manuale tehnice, manuale de procedură și manuale de instruire în limba fiecărei țări candidate. Sunt incluse, de asemenea, seminarii și livrare de hardware și de software. Proiectul a început în 2000 și se va termina în 2004. Actualul program de lucru acoperă faza finală a proiectului. Prin urmare, proiectul prevede continuarea activităților finanțate deja prin programele PHARE de securitate nucleară pe 1997, 1999 și 2001.

632.11.02 Sprijin general pentru țările candidate în vederea îndeplinirii obiectivelor programului PHARE de securitate nucleară

Obiectivul acestui proiect este de a permite serviciilor Comisiei să caute, în avantajul țărilor beneficiare, consultanță tehnică și politică, legată de programul PHARE de securitate nucleară, în special privitor la asistența pentru reglementarea și diseminarea rezultatelor proiectului. Informațiile furnizate vor servi la pregătirea viitoarelor programe PHARE de securitate nucleară, la consilierea cu privire la probleme specifice care pot apare în contextul implementării precum și la consilierea în domeniul politicilor privind impactul programului. În cadrul acestui proiect, serviciile Comisiei vor fi capabile, de asemenea, să acorde sprijinul pentru diseminarea rezultatelor proiectului.

1.3 Fișele de proiect

Fișele de proiect furnizează detalii privitoare la conținutul acțiunilor menționate mai sus. (Anexa 1)

1.4 Ipoteze și riscuri

Programul presupune ca țările beneficiare să mențină eforturile de a asigura un nivel ridicat al securității nucleare și de a implementa recomandările Raportului Consiliului din iunie 2001 privind securitatea nucleară în contextul extinderii. Raportul de monitorizare întocmit la 5 iunie 2002 de Consiliul Grupului Atomic

Question și de formațiunea sa ad-hoc de lucru pe probleme de securitate nucleară a constatat că țările candidate sunt angajate în mod clar în îndeplinirea recomandărilor menționate în raportul Consiliului, atât pentru centralele nucleare cât și pentru alte tipuri de instalații. Raportul menționează, de asemenea, că toate țările candidate au acceptat recomandările. Acest program pleacă de la premiza că țările beneficiare vor continua să acorde atenția necesară și că vor face eforturi pentru a implementa proiectele finanțate, unde și când este cazul, potrivit EDIS, dacă perioada de implementare depășește momentul aderării.

Dacă nu sunt identificabile riscuri inerente îndeplinirii acțiunilor ce trebuie realizate în cadrul diferitelor proiecte, există însă riscul general al programului, acela că asistența continuă în domeniul securității nucleare implică pericolul creării unei dependențe din partea beneficiarului. Trebuie acordată atenție specială căilor prin care organizațiile beneficiare vor asigura durabilitatea rezultatelor proiectelor. În cazul asistenței pentru organismele de reglementare, trebuie pus accentul pe valoarea transferului de expertiză și pe evitarea înlocuirii funcțiilor în sfera de responsabilitate a organizației beneficiare prin activitățile contractorului.

1.4 Condiționalități

Lansarea efectivă a unora dintre proiectele listate mai sus face obiectul unor condiții particulare ce sunt descrise mai detaliat în cadrul fișelor de proiect respective.

2. Buget

<i>Țara</i>	<i>Agencia de implementare</i>	<i>Cod</i>	<i>Cofinanțare</i>	<i>Buget total</i>	<i>Buget PHARE</i>
Bulgaria	OPCP	632.01	0,25	2,21	1,96 M€
Proiect 1		632.01.01	0,25	1,66	1,41 M€
Proiect 2		632.01.02		0,55	0,55 M€
Rep. Cehă	OPCP	632.02	1,09	5,15	4,06 M€
Proiect 1		632.02.01	0,5	2,10	1,6 M€
Proiect 2		632.02.02	0,240	1,2	0,96 M€
Proiect 3		632.02.03	0,1	0,6	0,5 M€
Proiect 4		632.02.04	0,25	1,25	1,0 M€

Estonia	OPCP	632.03	0,28	1,575	1,295 M€
Proiect 1		632.03.01	0,28	1,575	1,295 M€
Ungaria	OPCP	632.04	0,145	2,295	2,15 M€
Proiect 1		632.04.01		0,95	0,95 M€
Proiect 2		632.04.02		0,4	0,4 M€
Proiect 3		632.04.03	0,05	0,25	0,2 M€
Proiect 4		632.04.04	0,095	0,695	0,6 M€
Letonia	OPCP	632.05	0,09	0,76	0,67 M€
Proiect 1		632.05.01	0,09	0,76	0,67 M€
Lituania	OPCP	632.06	0,13	2,03	1,9 M€
Proiect 1		632.06.01	0,13	2,03	1,9 M€
Polonia	OPCP	632.07	0,21	0,91	0,7 M€
Proiect 1		632.07.01	0,06	0,36	0,3 M€
Proiect 2		632.07.02	0,15	0,55	0,4 M€
România	OPCP	632.08		0,5	0,5 M€
Proiect 1		632.08.01		0,5	0,5 M€
Slovacia	OPCP	632.09		1,25	1,25 M€
Proiect 1		632.09.01		1,25	1,25 M€
Slovenia	OPCP	632.10	0,3	1,563	1,263 M€
Proiect 1		632.10.01	0,120	0,613	0,493 M€
Proiect 2		632.10.02	0,1	0,6	0,5 M€
Proiect 3		632.10.03	0,08	0,35	0,27 M€
Multi-țară	Comisia	632.11		2,35	2,35 M€

Proiect 1	632.11.01	0,95	0,95 M€
Proiect 2	632.11.02	1,4	1,4 M€
TOTAL	2,495	20,593	18,098M€

3. Acorduri de implementare

O mare parte din această propunere de finanțare se referă la un program orizontal. Proiectele vor fi implementate prin structurile programului PHARE național. Propunerea de finanțare va fi împărțită pe țări, conducând la 10 memorandumuri de finanțare separate, după cum se prezintă în tabelul de mai sus. Numai elementul multi-țară al acestui program va fi implementat, condus și coordonat centralizat de Comisie, în numele țărilor beneficiare, prin Echipa de Securitate Nucleară a Direcției Generale pentru Extindere (632.11.01) și prin delegare către Direcția Generală Transport și Energie (632.11.02). După caz, Comisia poate revizui prevederile de implementare.

3.1 Implementarea

Managementul financiar și managementul proiectului de către țările candidate

Cu excepția elementelor multi-țară, programul va fi condus în concordanță cu procedurile sistemului de implementare descentralizat al PHARE (DIS), cu aprobarea *ex-ante* a Comisiei Europene și având în vedere „noile reguli de contractare în domeniul securității nucleare” adoptate de Comisie la 6 septembrie 2000. Coordonatorul PHARE la nivel național (NAC) al fiecăreia dintre cele zece țări (vezi tabelul de mai sus) va purta întreaga responsabilitate pentru programarea, monitorizarea și implementarea programelor PHARE. Responsabilul național cu autorizarea finanțării (NAO) și responsabilii cu autorizarea programului (PAO) vor asigura ca programele să fie implementate în concordanță cu procedurile stabilite în Manualul DIS și cu alte instrucțiuni ale Comisiei și ca toate contractele să fie pregătite conform Ghidului practic pentru PHARE, ISPA și SAPARD. Coordonatorul PHARE la nivel național și responsabilul național cu autorizarea finanțării (NAO) vor răspunde împreună de coordonarea între PHARE (inclusiv PHARE CBC), ISPA și SAPARD.

Fondul național (NF) din ministerul respectiv (indicat în tabelul de mai jos), condus de responsabilul național cu autorizarea finanțării (NAO), va superviza managementul financiar al programului și va fi responsabil cu raportarea către Comisia Europeană. NAO va purta întreaga responsabilitate pentru managementul financiar al fondurilor PHARE. Acesta va asigura respectarea regulilor, reglementărilor și procedurilor PHARE legate de procurare, raportare și de managementul financiar, precum și a regulilor Comunității pentru ajutoarele de stat, raportarea corespunzătoare și funcționarea sistemului de informații cu

privire la proiect. Aceasta include responsabilitatea raportării tuturor cazurilor suspecte sau curențe de fraude și nereguli. Responsabilul național cu autorizarea finanțării (NAO) va ține evidența completă a fondurilor PHARE pentru un program până la închiderea programului. Autoritatea națională de control având competențe privind implementarea programului va efectua controlul financiar adecvat.

Fondurile naționale (NF) din fiecare țară sunt următoarele:

Bulgaria - Ministerul Finanțelor
Rep. Cehă - Ministerul Finanțelor
Estonia - Ministerul Finanțelor
Ungaria - Ministerul Finanțelor
Letonia - Ministerul Finanțelor
Lituania - Ministerul Finanțelor
Polonia - Ministerul Finanțelor
România - Ministerul Finanțelor Publice
Slovacia - Ministerul Finanțelor
Slovenia - Ministerul Finanțelor

Termenul de contractare și de plată

Toate contractele trebuie încheiate până la 30 noiembrie 2004. Toate plățile trebuie efectuate până la 30 noiembrie 2005.

Recuperarea fondurilor

Orice neregulă demonstrată sau orice fraudă descoperită în timpul implementării programului vor conduce la recuperarea fondurilor de către Comisie.

Dacă implementarea unor măsuri nu pare să justifice fie o parte, fie întreaga asistență alocată, Comisia va efectua o analiză adecvată a cazului, solicitând, în particular, țării beneficiare să prezinte explicații într-un interval de timp dat și să corecteze neregulile.

În urma analizei menționate în alineatul anterior, Comisia poate micșora, suspenda sau anula asistența care privește măsurile respective, dacă analiza dezvăluie nereguli, o combinație necorespunzătoare a fondurilor sau nerespectarea condițiilor din memorandumul de finanțare și, în particular, orice schimbare importantă care afectează natura sau condițiile de implementare a măsurii pentru care nu s-a solicitat aprobarea Comisiei. Orice micșorare sau anulare a asistenței se face în scopul recuperării sumelor plătite.

Când Comisia constată că neregulile nu au fost corectate sau că întreaga operație sau numai o parte nu justifică fie întreaga asistență acordată, fie numai o parte a acesteia, ea va efectua o analiză adecvată și va solicita țării beneficiare

să prezinte explicații într-un interval de timp dat. După analiză, dacă țara beneficiară nu a întreprins măsuri corective, Comisia poate:

- (a) să micșoreze sau să anuleze orice avans;
- (b) să anuleze întreaga sau numai o parte a asistenței acordate pentru o anumită măsură.

Comisia va stabili volumul corecției luând în considerare natura neregularității și proporțiile neajunsurilor în sistemele de management și de control.

Comisia va recupera orice fonduri neutilizate la data expirării programului. O declarație finală scrisă, însoțită de documentația corespunzătoare va fi dată de NAO imediat după terminarea perioadei de plăți din memorandumul de finanțare, prin care se arată suma totală contractată și plătită. Va fi anexată, de asemenea, o declarație bancară cu balanțele NF/IA/OPCP.

În afara recuperării fondurilor neutilizate după expirarea memorandumului de finanțare și a celor neeligibile, poate fi emis un ordin suplimentar de recuperare după audit-ul final al contractelor și plăților, precum și în ce privește respectarea prevederilor memorandumului de finanțare, având în vedere opinia independentă a audit-ului final.

Responsabilul național cu autorizarea finanțării va asigura returnarea fondurilor neutilizate sau a oricăror sume plătite din greșeală în termen de șaiszeci de zile calendaristice de la data notificării. Dacă NAO nu returnează suma datorată Comisiei, țara beneficiară va returna Comisiei această sumă. Dobânda pentru plățile întârziate va fi percepută pe sumele nereturnate, cu aplicarea regulilor specificate în Regulamentul financiar care guvernează bugetul comunitar.

Circuitul financiar

Comisia va transfera fondurile către NF conform Memorandumului de înțelegere (MoU) semnat între Comisie și țările respective în decembrie 1998. Fondurile vor fi transferate, ca urmare a cererilor NAO, într-un cont bancar separat, denominalizat în euro, care va fi deschis și gestionat de NF la banca centrală (sau „la o bancă agreată anterior cu Comisia”).

Transferul fondurilor către Fondul Național (NF):

O plată de până la 20% din fondurile ce urmează a fi gestionate local vor fi transferate către NF după semnarea memorandumului de finanțare și a acordurilor financiare (FAs) între NF și agențiile de implementare(IAs)/Oficiul de Plăți și Contractare PHARE (OPCP). Prevederile menționate în articolele 2 și 13 din MoU privitoare la NF trebuie, de asemenea, respectate. În plus, NAO trebuie să înainteze la Comisie nominalizarea responsabililor de program (PAOs) și o

descriere a sistemului constituit, indicând circuitul informației între NF și IA/OPCP, precum și modalitatea de efectuare a plăților.

Se vor face două alimentări cu până la 30% din fondurile gestionate local și plata finală de până la 20% sau până la suma totală prevăzută în buget, în funcție de suma care este mai mică. Prima alimentare se va face când a fost utilizat 5% din buget de IAs și de OPCP. A doua alimentare poate fi solicitată când s-a utilizat 35% din bugetul total în vigoare. A treia alimentare, finală, se va face când 70% din bugetul în vigoare a fost utilizat. În mod excepțional, NAO poate solicita în avans plata unui procent mai mare decât cel menționat mai sus conform procedurilor menționate în memorandumul de înțelegere amintit anterior. Fără o autorizație expresă, prealabilă din partea Comisiei, nu se pot face alimentări dacă nu au fost respectate plafoanele menționate anterior.

Transferul fondurilor către agențiile de implementare:

Agențiile de implementare care vor răspunde de sub-programe sunt următoarele:

Bulgaria
OPCP
Republica Cehă
OPCP
Estonia
OPCP
Ungaria
OPCP
Letonia
OPCP, Ministerul Finanțelor
Lituania
OPCP, Ministerul Finanțelor
Polonia
OPCP
România
OPCP, Ministerul Finanțelor Publice
Slovacia
OPCP
Slovenia
OPCP

Fondul național va transfera fonduri către agențiile de implementare nominalizate din fiecare țară, respectiv Oficiul de Plăți și Contractare PHARE, conform acordurilor de finanțare semnate între NFs și IAs/OPCP, după caz.

Fiecare acord de finanțare individual va fi aprobat în avans de Comisia Europeană. În cazurile în care NF este el însuși agent de plăți pentru OPCP/Agenția de implementare nu va exista transfer de fonduri de la NF către

OPCP/Agencia de implementare. Fiecare OPCP și IAs va fi condus de un responsabil cu autorizarea programului (PAO), numit de NAO după consultarea NAC. PAO va fi responsabil cu toate operațiunile derulate de OPCP/IA.

Dobânda

În principiu, toate conturile bancare vor fi purtătoare de dobândă. Dobânda va fi comunicată Comisiei Europene. La decizia Comisiei, pe baza propunerii NAO, dobânda poate fi reinvestită în program. Aceeași procedură se aplică tuturor fondurilor transferate către agenția de implementare sau către OPCP.

NAO și PAOs vor asigura pregătirea tuturor contractelor conform procedurilor stabilite în Manualul DIS.

Pentru contractele cu fonduri reținute ca garanție pe o perioadă mai lungă decât perioada de plăți din program, totalul general al fondurilor pentru aceste contracte, calculat de PAO și recunoscut de Comisie, va fi plătit agenției de implementare înainte de închiderea oficială a programului. Agenția de implementare își asumă deplina responsabilitate pentru depunerea fondurilor până la efectuarea plății finale și pentru a asigura ca fondurile menționate să fie utilizate numai pentru efectuarea plăților legate de clauzele de reținere.

Agencia de implementare își asumă în continuare deplina responsabilitate față de contractori pentru îndeplinirea obligațiilor legate de clauzele de reținere. Dobânzile pe fondurile depuse vor fi plătite Comisiei după plata finală către contractori. Fondurile care nu au fost plătite către contractori după ce plata finală a fost efectuată vor fi returnate Comisiei. O situație privind utilizarea fondurilor depozitate ca garanție și, în special, privind plățile din aceste conturi, și privind dobânda va fi transmisă anual Comisiei de către NAO.

Cofinanțarea

Prevederile privind cofinanțarea comună sau paralelă sunt incluse în alineatele referitoare la buget din fișele de proiect individuale. Nivelul cofinanțării pe proiect este indicat în propunere la "Punctul 5. Buget".

Evaluarea impactului de mediu și conservarea naturii

Procedurile pentru evaluarea impactului de mediu stabilite în directiva EIA² sunt pe deplin aplicabile pentru toate proiectele de investiții din PHARE. Dacă directiva EIA nu a fost încă transpusă complet, procedurile vor fi similare acelor stabilite în directiva sus menționată. Dacă un proiect intră sub incidența anexei I sau anexei II la directiva EIA, îndeplinirea procedurii EIA trebuie să fie documentată³.

² DIR 85/337/EEC; OJ L 175/40; 5.7.1985; amendat de DIR 97/11/EEC; OJ L 73/5; 14.3.1997

³ în anexa EIA din fișa corespunzătoare pentru proiectul de investiții

Dacă este probabil să fie afectate situri care prezintă importanță pentru conservarea naturii, trebuie să fie documentată⁴ o evaluare adecvată conform art.6 al directivei⁵ privind habitatele.

Toate proiectele de investiții se vor derula conform legislației comunitare de mediu. Fișele de proiect vor conține clauze specifice de conformitate cu legislația UE în domeniul mediului, respectând tipul de activitate derulată în cadrul fiecărui proiect de investiții.

4. Monitorizare și evaluare

Comitete comune de monitorizare (JMC) au fost stabilite pentru fiecare din cele zece țări vizate de proiectele acestui program. JMC va include NAO, NAC și Comisia. JMC se va întruni cel puțin o dată pe an pentru a analiza toate programele cu finanțare PHARE în scopul de a evalua progresele înregistrate în atingerea obiectivelor stabilite în FM și în Parteneriatul pentru Aderare. JMC poate recomanda schimbarea priorităților și/sau realocarea fondurilor PHARE. În plus, JMC va analiza o dată pe an progresele înregistrate de toate programele de asistență finanțate din fonduri de preaderare (PHARE, ISPA, SAPARD).

Pentru programul PHARE, JMC va fi asistat de Subcomitetele Sectoriale de Monitorizare (SMSC) care vor include NAC, PAO și agenția de implementare (și OPCP, după caz) și serviciile din cadrul Comisiei. SMSC va analiza în amănunt progresele fiecărui program, inclusiv componentele și contractele, după cum sunt grupate de JMC pe sectoare de monitorizare. Fiecare sector va fi supervizat de un SMSC în baza rapoartelor periodice de monitorizare și evaluare, elaborate de agenția de implementare, și în baza evaluărilor interimare întreprinse de evaluatori independenți. SMSC va face recomandări asupra aspectelor de management și concepție, luând măsuri ca acestea să fie aplicate. SMSC va raporta JMC, căruia îi va transmite rapoarte detaliate asupra tuturor programelor finanțate de PHARE.

Serviciile din cadrul Comisiei vor lua măsuri ca după terminarea programului să se deruleze o evaluare ex-post.

5. Măsuri de audit și anti-fraudă

a) De către țările candidate

În fiecare an se va trimite la Comisie un plan de audit și un rezumat al constatărilor auditărilor. Rapoartele de audit trebuie să fie la dispoziția Comisiei.

⁴ în anexa „Conservarea naturii” din fișa corespunzătoare pentru proiectul de investiții

⁵ DIR 92/43/EEC; OJ 206/7;22.7.1992

Autoritatea națională de control financiar având competență în implementarea programului va efectua controlul financiar adecvat.

Țările beneficiare vor asigura investigarea și tratarea corespunzătoare a cazurilor de fraudă curente și a celor asupra cărora există suspiciuni, precum și a neregulilor constatate în urma controalelor naționale sau ale Comisiei.

Neregulă înseamnă orice încălcare a prevederilor unei legi comunitare rezultată dintr-o activitate sau dintr-o omisiune a unui agent economic, care produce sau poate produce prejudicii bugetului general al Comisiei sau bugetelor gestionate de aceștia, fie prin micșorarea sau pierderea veniturilor din resurse proprii colectate direct în numele comunității, fie prin cheltuieli nejustificate.

Fraudă înseamnă orice act cu intenție sau omisiune, legate de:

- (i) utilizarea sau prezentarea de declarații sau de documente false, incorecte sau incomplete care au ca efect alocarea neadecvată sau reținerea greșită de fonduri din bugetul comunităților europene sau din bugetele gestionate de sau în numele comunităților europene;
- (ii) netransmiterea informațiilor privind încălcarea unei anume obligații, cu același efect;
- (iii) utilizarea greșită a unor astfel de fonduri în alte scopuri decât cele pentru care au fost alocate.

Autoritățile naționale vor asigura funcționarea unui mecanism de control și raportare, echivalent cu cel prevăzut în Reglementarea Comisiei 1681/94¹⁵.

În particular, toate cazurile de fraudă suspecte sau curente și neregulile, precum și toate măsurile legate de acestea luate de autoritățile naționale trebuie raportate fără întârziere serviciilor din cadrul Comisiei. Dacă nu sunt cazuri de fraudă suspecte sau curente și nereguli de raportat, țara beneficiară va informa Comisia despre aceasta la sfârșitul fiecărui trimestru.

b) De către Comisie

Toate memorandumurile de finanțare precum și contractele rezultate sunt supervizate și controlate din punct de vedere financiar de Comisie (inclusiv de Biroul European Antifraudă) și de Curtea Auditorilor. Aceasta include măsuri precum verificarea ex-ante a licitației și contractării, de Delegația Comisiei Europene din țara candidată, precum și controale inopinante.

Pentru a asigura protecția eficientă a intereselor financiare ale Comunității, Comisia va face verificări prin sondaj și inspecții conform procedurilor stabilite în Regulamentul Consiliului (EURATOM, EC) nr. 2185/96.

¹⁵ OJ L 178;12.7.94;p. 43-46

Conturile și operațiile Fondului Național și, după caz, ale OPCP și ale agențiilor de implementare respective pot fi verificate, potrivit deciziei Comisiei, de către un auditor extern, pe bază de contract cu Comisia, fără să se aducă prejudicii responsabilităților Comisiei și ale Curții Auditorilor a Uniunii Europene, așa cum se specifică în condițiile generale referitoare la memorandumul de finanțare atașate acordului cadru.

6. Publicitate

Responsabilul cu autorizarea programului respectiv va avea responsabilitatea de a asigura ca să fie întreprinse măsurile necesare pentru publicitatea adecvată a tuturor activităților finanțate din program. Aceasta se va face în strânsă legătură cu Delegația Comisiei. Detalii suplimentare sunt descrise în anexa privind publicitatea.

7. Condiții speciale

În cazul în care angajamentele convenite nu sunt îndeplinite din motive care țin de competența guvernului respectiv, Comisia poate revizui programul în vederea suspendării programului în totalitate sau numai în parte și/sau realocării fondurilor neutilizate în alte scopuri care concordă cu obiectivele programului PHARE.

ANEXA PRIVIND
INFORMAREA ȘI PUBLICITATEA

1. Obiectiv și sferă de acțiune

Măsurile de informare și publicitate privind asistența din partea Comunității Europene prin Programul Phare au intenția de a crește gradul de conștientizare a publicului și transparența acțiunilor UE, precum și de a crea o imagine consistentă privind măsurile respective în toate țările beneficiare. Informarea și publicitatea privesc măsurile care primesc o contribuție de la Programul Phare.

2. Principii generale

Fiecare responsabil cu autorizarea programului care răspunde de implementarea memorandumurilor financiare și a altor forme de asistență va răspunde pentru publicitatea la fața locului. Această acțiune se va desfășura în cooperare cu Delegațiile Comisiei Europene, care vor fi informate asupra demersurilor făcute în acest scop.

Autoritățile naționale și regionale competente vor desfășura activitățile necesare pentru a asigura aplicarea efectivă a acestor aranjamente și pentru a colabora cu Delegația Comisiei Europene la fața locului.

Măsurile de informare și publicitate descrise mai jos se bazează pe prevederile reglementărilor și deciziilor ce se aplică fondurilor structurale. Acestea sunt:

- Reglementarea (CEE) 1159/2000 Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L130/30 din 31 mai 2000;
- Decizia Comisiei din 31 mai 1994; Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L152/39 din 18 iunie 1994.

Prevederi specifice privind ISPA sunt incluse în:

- Decizia Comisiei din 22 iunie 2001; Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L182/58

Măsurile de informare și publicitate trebuie să fie conforme cu prevederile reglementărilor și deciziilor mai sus menționate. Un manual de conformitate poate fi pus la dispoziția autorităților naționale, regionale și locale de către Delegația Comisiei Europene din țara respectivă.

3. Informarea și publicitatea privind programele Phare

Informarea și publicitatea vor face subiectul unui set de măsuri coerente, definite de autoritățile naționale, regionale și locale competente, în colaborare cu Delegațiile Comisiei Europene, pentru durata memorandumului de finanțare, și va privi atât programele, cât și alte forme de asistență.

Costul informării și publicității referitoare la proiecte individuale va fi suportat din bugetul alocat proiectelor respective.

Când programele Phare sunt implementate, se vor aplica măsurile menționate mai jos la lit. (a) și (b):

- (a) Autoritățile competente din țările beneficiare trebuie să publice conținutul programelor și al altor forme de asistență în forma cea mai potrivită. Ele trebuie să asigure faptul că asemenea documente sunt distribuite în mod corespunzător și trebuie să le pună la

dispoziția părților interesate. Ele trebuie să asigure prezentarea consecventă pe tot teritoriul țării beneficiare a materialelor de informare și publicitate produse.

(b) Măsurile de informare și publicitate la fața locului trebuie să cuprindă următoarele:

(i) În cazul investițiilor de infrastructură cu un cost ce depășește 1 milion euro;

- panouri ridicate pe locurile respective, care să fie instalate în concordanță cu prevederile reglementărilor și deciziilor menționate în paragraful 2 de mai sus, și specificații tehnice din manual, care să fie furnizate de către Delegația Comisiei Europene în țara respectivă.
- Plăcuțe permanente pentru lucrările de infrastructură accesibile publicului larg, care să fie instalate conform prevederilor reglementărilor și deciziilor menționate în paragraful 2 de mai sus, și specificații tehnice din manual care să fie furnizate de către Delegația Comisiei Europene din țara respectivă.

(ii) În cazul investițiilor productive, măsuri pentru dezvoltarea potențialului local și orice alte măsuri beneficiind de finanțare Phare, ISPA sau SAPARD:

- măsuri care să conștientizeze beneficiarii potențiali și publicul larg cu privire la asistența Phare, ISPA sau SAPARD, în concordanță cu reglementările citate la paragraful 3(b)(i) de mai sus;
- măsuri adresate solicitanților de ajutoare de stat, parțial finanțate de Phare, ISPA sau SAPARD sub forma unei indicații în formularele care trebuie să fie completate de asemenea solicitanți, că parte a ajutorului vine din partea UE și în mod special de la programele Phare, ISPA sau SAPARD, în concordanță cu reglementările de mai sus.

4. Vizibilitatea asistenței UE în cercurile de afaceri și printre potențialii beneficiari și pentru publicul larg

4.1. Cercurile de afaceri

Cercurile de afaceri trebuie implicate cât mai mult posibil în asistența care le privește în modul cel mai direct.

Autoritățile responsabile cu implementarea asistenței vor asigura existența canalelor potrivite pentru diseminarea informațiilor către potențialii beneficiari, în special către întreprinderile mici și mijlocii. Acestea trebuie să cuprindă și o indicație privind procedurile administrative care trebuie urmate.

4.2. Alți beneficiari potențiali

Autoritățile responsabile cu implementarea asistenței vor asigura existența canalelor potrivite pentru diseminarea informațiilor către toate persoanele care beneficiază sau care ar putea beneficia de măsuri privind instruirea, ocuparea forței de muncă sau dezvoltarea resurselor umane. În acest sens, se va asigura cooperarea dintre organismele de învățământ profesional implicate în ocuparea forței de muncă, afaceri și grupurile de afaceri, centrele de instruire și organizațiile neguvernamentale.

Formulare

Formularele emise de autoritățile naționale, regionale sau locale privind anunțarea, solicitarea și acordarea de fonduri nerambursabile de asistență destinate beneficiarilor finali sau oricărei alte entități eligibile pentru asemenea asistență vor trebui să indice faptul că UE și în mod special Programele Phare, ISPA sau SAPARD furnizează sprijinul financiar. Notificarea de asistență transmisă beneficiarilor va menționa volumul sau procentul de

asistență finanțat de programul în cauză. Dacă asemenea documente poartă stema națională sau regională, ele vor purta de asemenea și însemnul UE de aceeași mărime.

4.3. Publicul general

Media

Autoritățile competente vor informa mass-media, în maniera cea mai potrivită, despre acțiunile co-finanțate de UE și în special de Phare, ISPA sau SAPARD. Asemenea participare va fi reflectată în mod corect în această informare.

În acest scop, lansarea operațiunilor (după ce au fost adoptate de Comisie) și fazele importante ale implementării lor vor face subiectul unor măsuri de informare, cu precădere în mass-media regională (presă, radio și televiziune). Trebuie asigurată o colaborare corespunzătoare cu Delegația Comisiei Europene din țara beneficiară.

Principiile menționate în cele două paragrafe precedente se vor aplica anunțurilor, cum ar fi comunicate de presă sau comunicate de publicitate.

Acțiuni informative

Organizarea de acțiuni informative, cum ar fi conferințe, seminarii, târguri și expoziții în legătură cu implementarea operațiunilor parțial finanțate de Programele Phare, ISPA sau SAPARD va urmări să facă explicită participarea UE. Poate fi folosită ocazia pentru a se expune steagurile europene în camerele unde au loc întâlniri și se pune emblema UE pe documente, în funcție de situație. Delegația Comisiei Europene din țara beneficiară va ajuta, după necesități, la pregătirea și realizarea acestor evenimente.

Materiale informative

Publicațiile (cum ar fi broșuri și pliante) despre programe și măsuri similare finanțate sau co-finanțate de Phare, ISPA sau SAPARD trebuie să conțină pe pagina de titlu o indicație clară a participării UE, precum și simbolul UE, în cazul în care stema națională sau regională este folosită.

În cazul în care asemenea publicații includ o prefață, aceasta trebuie semnată atât de persoana responsabilă în țara beneficiară, cât și de delegatul Comisiei, în numele acesteia, pentru a asigura că participarea UE este clară.

Aceste publicații se vor referi la organismele naționale și regionale responsabile cu informarea părților interesate.

Principiile menționate mai sus se vor aplica, de asemenea, și materialelor audiovizuale.

5. Aranjamente speciale privind panouri, plăcuțe permanente și postere

Pentru a asigura vizibilitatea măsurilor finanțate parțial de programele Phare, ISPA sau SAPARD, țările beneficiare vor asigura faptul că următoarele măsuri de informare și publicitate se supun următoarelor:

Panouri

Panourile care furnizează informații privind participarea UE la finanțarea investiției ar trebui ridicate la locul tuturor proiectelor în care participarea UE ajunge până la de 1 milion euro sau mai mult. Chiar în cazul în care autoritățile naționale sau regionale competente nu ridică un panou care să anunțe propria lor implicare în finanțare, asistența UE trebuie menționată

oricum pe un panou special. Panourile trebuie să fie de o mărime corespunzătoare anvergurii operațiunii (ținând seama de mărimea co-finanțării din partea UE) și trebuie să fie pregătite conform instrucțiunilor prevăzute în manualul tehnic ce se poate obține de la Delegațiile Comisiei Europene, la care se face referire mai sus.

Panourile vor fi mutate din loc nu mai devreme de șase luni după terminarea lucrărilor și înlocuite, în cazurile în care este posibil, de o plăcuță permanentă în conformitate cu specificațiile descrise în manualul tehnic la care se face referire mai sus.

Plăcuțe permanente

Plăcuțe permanente ar trebui amplasate în zonele accesibile publicului larg (centre de congrese, aeroporturi, stații etc.). În plus față de însemnul UE, asemenea plăcuțe trebuie să specifice partea finanțată de UE, alături de o mențiune a programului în cauză (Phare, ISPA sau SAPARD).

În cazul în care o autoritate națională, regională sau locală sau un alt beneficiar decide să ridice un panou, să plaseze o plăcuță permanentă, să afișeze un poster sau să ia orice altă măsură pentru a da informații despre proiecte cu un cost mai mic de 1 milion euro, participarea UE trebuie de asemenea să fie indicată.

6. Prevederi finale

Autoritățile naționale, regionale sau locale implicate pot lua, în orice situație, măsuri suplimentare, dacă le consideră a fi necesare. Ele vor consulta Delegația Comisiei Europene și o vor informa despre inițiativele pe care le au în vedere, astfel încât Delegația să poată participa în mod corespunzător în realizarea acestora.

Pentru a înlesni implementarea acestor prevederi, Comisia, prin intermediul Delegațiilor sale la fața locului, va asigura asistență tehnică sub forma îndrumării asupra cerințelor de design, în cazul în care este necesar. Se va realiza un manual, scris în limba țării respective, care va conține indicații detaliate în formă electronică și acesta va fi disponibil la cerere.